

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 4 rals al mes.
Fora. 14 " trimestre.
Un número sol. 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

GRAN REGALO PER NADAL

Desde avuy y en obsequi als meus favoreixedors, se repartirán BIT-
LLETS á cada comprador fins lo dia 26 del corrent á las 4 de la tarde, á
qual hora 's verificará 'l sorteig, ab obció á un dels tres premis exposats
en los aparadors de la

Drogueria y Confiteria de Agusti Soler. — Manresa, 1, canto-
nada á la Plassa Major.

NOTA.—En lo sorteig del 18 d' Abril passat van ser favoreixcuts ab la primera sort
lo núm. 22, de D. Pere Cases, Salud, 153. — La tercera ab lo núm. 1135, de D. Modest
Oliver, Soletat. 52 y segona ab lo núm. 57, que no va ser presentat y per lo qual fins lo
31 del corrent hi ha temps.

Lo llegitim **TURRÓ DE JIJONA** se ven á CINCH
REALS la lliura.--Drogueria de Joseph Formosa.
Plassa Major, 42.-Sabadell.

Pianos. — Afinacions y reparacions
E. LLADÓ
== Calderón, 18. — Sabadell ==

TE DEUM LAUDAMUS

Gracias donem á Deu per haverse acabat la guerra de Filipinas y tan debó poguem donarlas aviat per l' acabament de la de Cuba, puig entre una y altre guerra estém tan aclaparats que ja casi no 's pot aguantar més temps tanta desgracia.

Pero després d' axamplar nostre esperit ab lo alleugerament de tan feuxuch pés, després d' alçar los ulls al cel en acció de gracias, tot seguit un malt presentiment se presenta en nostre pensa y nostre cor no 's alegra, perque no podem amagar á nostre sentit comú que aqueixa pau significa una victoria de pobles esclaus sobre altre poble també esclau, que aqueixa victoria no es lo triomf del dret segons lo sentit comú y la lley de Deu, per mes que siga legal y justa segons las lleys dels homens, y de consegüent se 'ns presenta aterrador á nostre pensá lo reverdiment d' aquestas terribles guerras en temps no llunyá si no 's procura un arreglo general en la manera d' esser política judicial y administrativa del Estat Espanyol.

Y, en efecte, lo dret de la forsa ja may es la forsa del dret, y per mes que 'n tots los temps, lo dret de la forsa s' ha rodejat de totas las apariencias de la legalitat apoyantse ab las lleys dels homens inspiradas per son egoisme, sas conveniencias y sas passions, formant en lo decurs dels sigles grans Estats é Imperis artificials, la forsa del Dret, la rahó natural apoyada en las lleys inmutables de la naturalesa establertas per Deu, en tots los temps s' han redressat y han volcat aquells Estats y aquells Imperis formantse tot seguit d' altres no menos artificials degut sempre al mateix orgull, al mateix egoisme á las mateixas passions. La forsa del dret es la vegetació exuberant de la Naturalesa, lo dret de la forsa es la direcció mal donada á n' aquesta vegetació, es com si un pagés s' empenyés temerariament á fer viurer juntas las plantas de climas mes oposats. ¿Com acabar tantas desgracias produhidas pel dret de la forsa y com regularisar y aprofitar la forsa del dret? Com organisar l' Estat espanyol pera evitar que reverdeixin tan terribles guerras y desastres?

L' únich remey á nostre entendre es la implantació de la autonomia no solzament á Cuba com sembla que s' está implantant, sinó també á Filipinas y no solzament á las Colonias sinó també y principalment á la península, deslligant á las nacionalitats que tenent personalitat pròpia del centralisme absorvent, organisant una federació que baix un sol jefe y baix un sol principi d' autoritat basada ab l' autoritat Divina basada ab las lleys Evangélicas, tinga cada-una Hivertat d' acció política administrativa y judicial completa en tot lo que corresponga á son pays.

No n' hi haprou donchs ab la implantació de l' autonomia á Cuba per mes que s' implantí ab la major bona fé, no n' hi ha prou en fer reformas en la governació y administració de Filipinas encare que sigan lo mes estudiadas y calculadas ab bons fins, pera evitar una segona revolta á Filipi-

nas y tal vegada la independència de Cuba, sino que 's absolutament necessària l' autonomia de las nacionalitats espanyolas, única garantia honrosa y acceptable que poden tenir las colonias; per que tal com està constituït avuy lo Estat espanyol ¿quina garantia pot donar á Cuba de que á l' avenir siga respectada sa autonomia y á Filipinas de que no se 'ls trenquin demà las reformas que se 'ls concedeixin avuy?

A demés ab quin dret concedeix ó nega l' Estat espanyol ni cap altre estat del mon los drets als pobles?—Quí ha fet amo á cap poble d' altre poble? ¿invocant lo dret humà y egoista de la forsa? llavors no surtíem del mateix cercle viciós, los pobles invocarant sempre la forsa del dret diví y natural.

Tal com està constituït avuy l' Estat espanyol en què sos governs tenen per base lo caciquisme, no haventhi á Espanya cap entitat política que tinga personalitat propia responsable y solvent de sos actes, mes que los ministres de la corona responsables sols de nom y apoyats per una majoria parlamentaria, filla de las baixas passions y de las aigües llotencas de la política de partit que avuy no significa res mes que 'l medro personal ¿quina garantia representa ni pot may representar aytal aplech de vividors insolvents de tota Espanya? Poden acceptar ab confiança los cubans l' autonomia y los filipins las reformas que s' implantin sian més bones ó mes dolentes?

Figurem-nos per un moment aquesta qüestió baix lo punt de vista comercial prescindint per un moment del dret diví y natural que assisteix á la Metròpoli y á las colonias; figurem-nos á las colonias com á uns simples comerciants que tenen de tractar un negoci ab una entitat comercial anomenada Espanya; ¿no 'ls agradaria molt més, no hi tindran doble confiança, qu' aquesta entitat comercial sigués una societat regular colectiva que no tal com avuy representa una societat anònima formada d' elements eterogèneos y ab una administració completament desacreditada?

No solsament es una societat anònima composta de elements eterogèneos y ab desacreditada administració, sino que aquestos elements son distintes families de diferents temperaments, de diferent caracter, de diferent idioma y distinta iniciativa, á quals families se 'ls ha despossehit de son dret, de sa patria potestat, de sa entitat familia y de sas riquesas y de sos bens y avuy se trovan en un gran porxo obligats á fer vida comú y administrantse junts los bens de tots, resultant aquestos comfiats als que cridan més fort y als mes desvergonyits, ¿quina confiança pot inspirar una tal societat que no es tal societat sino una olla de grills?

La aplicació, donchs, de l' autonomia, la constitució del Estat espanyol federativament reconstituint avans las Nacionalitats històriques y naturals, seria una societat regular colectiva, cada soci, cada nacionalitat federada seria un soci responsable y sempre la forsa dels uns regularia la forsa dels altres y sas riquesas serian responsabls dels compromisos comuns juntas y separadas, constituint donchs aixís l' Estat es-

panyol. ¿No inspiraria mes, mil vegadas mes confiança aquesta societat que no pas aquella olla de grills?

Pero no es sols aixó, lo que lo dret natural, la naturalesa clama y la lley divina aconsellan, sino que essent Cuba y Filipinas pahissos distints, pahissos llunyans l' un de l' altre, pahissos que res tenian que veurer ab Espanya ni res coneixian d' Espanya havans qu' Espanya 'ls conquistés, tenen personalitat propia, tenen dret natural y com á tals no se 'ls pot forsar á acceptar unas reformas ni una autonomia, sino que se 'ls deu invitar á formar una federació ab las regions espanyolas lliure y espontáneament, invocant solzament sa gratitut á la civilisació cristiana en qu' Espanya los ha educat, pregantlos olvidin si los espanyols han tras-traspasat los límits de las enseyanas de Jesucrist que digué als apostols «aneu y prediqueu lo Evangeli per tot lo mon» y no digué als reys ni als Estats aneu y conquisteu los pobles á mon domini.

Las pahissos d' enllá dels mars nos convenent pera nostre vida industrial y comercial y á n' aquells pahissos los convé un amparo en lo continent Europeu; aquesta conveniència recíproca facilitarà la unió, però cal fer aquesta unió fonamentantla ab l' amor, fonamentantla ab la espontaneïtat y per aixó es precis enviar allá lo ram d' olivera 'n lloch dels canons de guerra, y aqueix ram d' olivera no pot ser portat per la representació de l' Espanya centralista sinó per l' Espanya regional, no pot portarli una societat anònima desacreditada ab lo mal compliment del tracte de Zanjón, sino una Espanya, societat colectiva invitant á formar part d' aquesta societat á las anomenadas colonias germanas, sino per lo clima y per la naturalesa, per la barreja de sanch.

Te deum laudamus diem del fons de nostre cor, per la pacificació de Filipinas y al cel aixequem 'ls ulls en ardenta pregaria per la pacificació de Cuba, pero l' entusiasme no penetra pas en nostre cor quin s' afligeix al pensar en lo pervindre y tement que sigan mal curadas tan fortas feridas; sols una esperansa 'ns alenta y es la concessió de la autonomia á Cuba, concessió feta tart y malament, pero que 'l fi y al cap es l' únich remey y obra las portas á l' esperansa d' un arreglo general á Espanya, que 's per ahont s' havia d' haver comensat, però que comensat bé ó malament, tart ó aviat es l' overtura de la porta de la rahó natural y aquesta ja no pot aturarse y tart ó aviat triomfarà.

Doném, donchs, pas á l' alegria, pás á la esperansa y doném gracias á Deu per los primers passos de nostra regeneració. *Te deum laudamus*.

QUINTILIA.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants d' avuy.—S. Veremundo abat, fill de Navarra prop d' Hirache.—S. Flavià martir, espos de Santa Dafrosia y pare de las Stas. verges y martres Babiana y Demetria.—Los Sts. martres Demetri, Onorat y Floro; Ispirió. Quereumon y molts altres y S. Zenon soldat romá.

La missa en honor de S. Flavià.

La Epistola es del cap. V de la de S. Pau als Romans.

Lo Evangeli es del cap. XII de S. Joan.

Parroquia de S. Feliu.—Missas per Jacinta Benessat, Vda. de Garriga, per Feliu Fontanet Casali y per una familia devota; á dos quarts de deu ofici semidoble y missa funeral per Rosa Peidro de Aura.

Parroquia de la Concepció.—Missas per Gabriel Romen y Maria Sampere, y per Pere Casanovas y Font.

Capella de Lourdes missa á dos quarts de vuyt.

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 21.

Naixements: Otilia Brujas Sallarés.

Defuncions: Catarina Torras Font, viuda, 54 anys.—Maria Güell Gutés, 3 anys.

NOVAS

La Cambra de Comers d' aquesta ciutat junt ab lo Gremi de Fabricants, van enviar fa temps una sollicitut al senyor Gobernador de la Província pera que 's concedeixi la Creu de Benificencia al Jefe de la Estació del ferro-carril don Felix Gutierrez que en cumpliment del seu deber desviá temps enrera, tres cotxes escapats de Tarrasa.

Ara que parlém d' aquest assumpto bo es fer constar, que per la *Dirrecció* de la mateixa companyia ha sigut entregat un premi de 200 ptas. al subgete que doná coneixement de la fugida de dits coches de la Estació de Tarrasa.

Los vehins dels carrers de la Lluna y Comedias nos han denunciat que la major part dels vespres quedan á las foscas á causa de no encendres lo fanal de la cantonada.

Cridém l' atenció de qui correspongui perque 's corretgeixi semblant abandono.

Seria convenient que pera evitar una desgracia se fes tapar un sot que hi ha molt pronunciat al mitj de la acera del devant de la casa n.º 12 del carrer de Sant Llorens.

Aixís ho esperém.

S' han publicat las biógrafias d' en Frederich Soler y d' en J. A. Clavé llegidas per sos autors don Joseph Feliu y Codina (q. a. c. s.) y don Jo-

sèph Rodoreda en l' acte de colocar los retrats d' aquests populars autors en la Galeri ade Catalans Ilustres.

La empresa del Teatro Catalá de Romea ha encarregat al reputat pintor escenógrafo don Miquel Moragas lo decorat complert pera presentar en lo mateix teatro lo drama catalá en tres actes y en prosa *Lo nuvi* obra póstuma del malaguanyat escriptor don Joseph Feliu y Codina. Las decoracions novas representarán en lo primer acte un bosch d' alsinas suzeras; en lo segon l' interior de la sacristia d' una iglesia d' un poble de la banda de Girona, y en lo tercer una rica cambra d' una masia catalana. La obra s' estrenará á ultims del mes entrant.

Hem rebut un artístich cartell publicat en *Els quatre gats* anunciant las sombras de que ja parlárem en altre número. Lo cartell es pintat per en Miquel Utrillo y en Ramon Casas. La fermesa del dibuix y la armonia de tons de aquesta composició artística fan la obra digna de la fama d' aquets artistas.

Lo Centre de la Unió Republicana de Barcelona ha decidit cooperar á qualsevol moviment de ls opinió que tinga per objecte la consecució immediata del establiment en Espanya de la autonomia regional y municipal

No 'ns enganyárem al assegurar que 'l *Butlletí del Circul Tradicionalista* d' aquesta ciutat, se faria cárrech de nostra contesta á la sua invitació pera entaular polémica de bon género sobre 'ls principis que ostenta en son programa.

Preném nota de lo que 'ns diu sobre l' aplassament de sa réplica pera quan disposi de major espay ab l' augment de tamanyo que te promés á sos abonats, y prometém ocuparnos detingndament á las horas del tema consabut ab la atenció que sa importancia requereix.

Interinament, no parlárem de las afirmacions que senta 'l colega al final de son curt escrit pera no desviar la discussió de son curs regular y natural.

Estém, donchs, á sas ordres. Ja avisará quan sia l' hora de comensar 'l torneig.

S' ha constituït en aquesta ciutat, una societat en comandita baix lo nom de Jaume Casablanques y C.^a al objecte de dedicarse á la fabricació y venda de mahons y rajoleria.

Es lo soci colectiu don Jaume Casablanques y 'l comanditari don Anton Domenech y Llonch. L' administració, gerencia y firma á cárrech del primer.

Per la Audiència de Barcelona ha sigut nomenat jutge municipal suplent del poble de Sentmanat pera l'any 1897-99 don Joseph Cusó y Castellar.

La Agrupació Artística y la Agrupació Cervantes preparen per las vinetas festes de Nadal la representació en lo teatro Cervantes del melodrama sacro *Los Pastorcillos en Belen*.

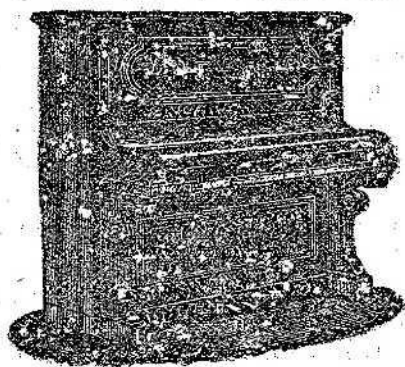
Avants d'ahir arribá de Madrid nostre bon amic y company don Joseph Calsina que ha estat un quant temps a la cort d'Espanya ab motiu de la Exposició d'industrias modernas.

Desitjariam que li hagués probat son viatge donantli al mateix temps la benvinguda.

Al objecte de dedicarse a la filatura de llana han format societat colectiva don Miquel Albareda y don Pere Fonolleda baix la rahó social de *Fonolleda y Albareda*. La duració de la societat es de 5 anys y l'administració, gerencia y firma a càrrech dels dos socis.

PIANOS de totes classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93, casa de confiança.

CROMOS Y TARGETAS DE FELICITACIÓ.—Se'n trobaran de totes classes en la impremta d'aquest diari. Carrer de Calderón, 36.

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen desde **150 duros** y son construïts ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles.

Pianos usats n'hi han 5 pera vendre, a preus econòmichs.

Aquesta casa s'encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

DIRIGIRSE A

JOAN COMAS FAURA
Rambla, 93. — SABADELL

Teatro Principal.—Está en venda un dels millors palcos del 1.er pis d'aquest Teatro. En la Administració d'aquest diari donarán mes detalls.

TELEGRAMAS

Madrid, 21, 10'45 m.—Telegrafian de Manila que 's va complint ab regularitat lo programa de la sumissió dels insurrectes. Van arribant a cents a la capital essent acullits a indult. En Bianavato se concentran las partidas d' Aguinaldo y Llanera per ser revisadas pels representants del governador general y entregarán las armas.

Diuen que Rizal ha seguit l' exemple dels altres jefes de la insurrecció filipina presentantse a indult. Tots aquets cabecillas embarcarán 'l dia 27 pera Hong-Kong acompanyats del tinent coronel Primo de Rivera.

Madrid, 21, 5'45 t.—Demà se celebrará consell de ministres en lo quin se tractará del nombrament del sucesor del general Marin qu' ha dimitit la capitania general de Puerto Rico per no estar conforme ab las reformas autonómicas.

Manresa, 21, 6 t.—La huelga ha sigut casi completa pero ha pres més que tot lo caracter de protesta general obrera contra 'ls fabricants que ab sas reformas han sigut causa de la huelga parcial de ja fa mesos. En lo meeting obrer del teatro Gayarre los oradors han recomanat qu' anessin tots demà a treballar donchs feta la protesta per tot Manresa cap dany volen ocasionar.

Han arribat varias parellas de civils pero 's creu que serán inútils las precaucions, donchs es creencia general que demà treballará tothom esceptuant en las fábricas que están en vaga desde Juliol.

CAMBIS

Londres a 90 dias fetxa	33'15 d.
» a la vista	33'50 p.
Par'is. » » »	32'70

Pera llogar

una magnífica cuadro capás pera 14 talers mecánicos, ab sa corresponent forsa a vapor, y dúas grants cuadros, propias pera magatzém, dipòsit o industria, en lo vapor del *Infern*, carrer de Calderón.

Informará l' encarregat del vapor.

Turrons lilegítims de JIJONA

No hi ha necessitat de comprar lo lilegítim turró de JIJONA en taulas especiales, ni pagarlos a 6 rals.

En las Confiterías de La Confianza de Vila Germans, Rambla, 63 y carrer de la Rosa, 4 y en la de Francisco Vila, carretera de Manresa, 57; se venen verament lilegítims a

5 RALS LA LLIURA

no cal, donchs, gastar 6 rals poguent comprarlos a 5, tant lilegítims com los mes lilegítims y tant bons com los mes bons.